

Літяга І.В.,

к.п.н., доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЕКТІВ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Потреба у підготовці висококваліфікованих фахівців за спеціальністю «Соціальний працівник» пов'язана із кризовим станом суспільства, який зумовлений соціально-економічними, політичними негараздами, безробіттям, станом здоров'я та довкілля, послабленням ефективності впливу різних інституцій, житловими проблемами та ін. Тому навчання щодо створення, моделювання та реалізації соціальних проектів є актуальним для студентів.

Соціальне проектування – це вид діяльності, яка має безпосереднє відношення до розвитку соціальної сфери, організації ефективної соціальної роботи, подолання різних соціальних проблем [2, с.3].

Проект – це певна модель або прообраз, прототип об'єкта, явища чи процесу [3, с.501].

Ініціатором проекту може бути окрема людина або організація, які і є суб'єктами соціального проектування. Об'єктами ж соціального проектування, як правило, є соціальні об'єкти. Основними завданнями проектів є втілення соціальних завдань. Розв'язання завдань певного соціального проекту має здійснюватись на основі нормативно-правового законодавства України.

Зміст соціального проектування передбачає конструювання сукупності засобів, які дають можливість розв'язувати соціальні завдання та проблеми, досягати поставленої мети.

Основними категоріями діяльності щодо соціального проектування є модель, проект, конструкція, проектування та конструювання [3].

Принципами втілення соціальних проєктів є комплексність, обґрунтованість, реалізм, гуманізм, саморозвиток, ефективність і оптимальність, цілепокладання, стійкий розвиток, проблемність, надійність, інноваційність, обґрунтоване використання передового досвіду, наступність та завершеність.

Дані принципи використовуються при проєктуванні соціальних технологій, а також для аналізу ефективності та оцінки якості вже розробленого й втіленого соціального проєкту [3].

Щодо характеру змін, які проєктуються, виділяють соціальні інноваційні проєкти та проєкти, які здійснюють певну підтримку. Завданням інноваційних проєктів є впровадження нових розробок.

Етапами здійснення соціального проєкту є:

- розробка концепції проєкту;
- оцінка дійсності проєкту;
- планування проєкту;
- складання бюджету;
- захист проєкту;
- попередній контроль;
- етап реалізації проєкту;
- корекція проєкту за висновками моніторингу;
- завершення роботи [1, с.93-94].

Діяльність над реалізацією проєкту передбачає розробку його концепції.

Концепція проєкту – це його основні положення, які представлені у певній системі, а завданнями є визначення кінцевої мети проєкту та виявлення можливостей шляхів його досягнення.

Концепція проєкту передбачає: актуальність проєкту, мету й завдання, зміст діяльності, правове, економічне, організаційне обґрунтування проєкту та результати його втілення [2, с.104].

Соціальний проект може змінюватися у процесі його реалізації і розвитку. Зовнішніми та внутрішніми чинниками впливу на його підготовку та реалізацію є соціальне середовище. Виокремлюють чинники зовнішнього і внутрішнього середовища реалізації проекту. Чинниками зовнішнього середовища є політичні, економічні, суспільні, правові, науково-технічні, культурні. До чинників внутрішнього середовища проекту відносять стиль керування, відносини між учасниками проектної команди, професіоналізм цієї команди та засоби комунікації.

Методами соціального проектування є засоби досягнення мети, які свідомо і послідовно застосовуються, а також суттєво активізують і направляють творче мислення шляхом розробки нових, нестандартних рішень складних соціальних проблем і завдань [3, с.530].

Для розробки соціальних проектів використовують як статистичні, якісні та кількісні методи, так і специфічні - методи соціального проектування і конструювання. До них відносять наступні методи: систематизації, інверсії, аналогії, емпатії, комбінювання, динамізації, дублювання, блочно-модульного конструювання, резервування, асоціації, удосконалення, ідеалізації, пошуку несподіваного ресурсу, спрощення, видалення зайвого, пошуку помилок, метод спроб і помилок та ін.

Отже, виділивши деякі аспекти соціального проектування, можна зробити висновок про його особливу роль як ефективного механізму функціонування й розвитку сучасного суспільства.

Використана література:

1. Безпалько О. В. Соціальне проектування/ Навчальний посібник: К., 2010. – 127 с.
2. Луков В. А. Социальное проектирование : учеб. пособие. – 6-е изд., испр. – М.: Изд-во Московского гуманитарного университета : Флинта, 2006. – 240 с.
3. Сурмин Ю. П., Туленков Н. В. Теория социальных технологий: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2004. – 608с.